

Глава 3

Светът започваше да се променя, според едни за добро, според други – за лошо. В България промяната също не можеше да бъде спряна. Макар че отминаваха първоначалните ентузиазирани бурни песни и възгласи по площади и митинги: „Комунизмът си отива“, „Последен Валс“, „Утре започва от днес“..., хората продължаваха да се вълнуват и надяват на по-добро бъдеще, свое и на децата си. Мнозина обикновени граждани се влюбиха непоправимо в мечтите си. Те искаха да живеят и мислят свободно, да пътуват и имат възможността да бъдат малка част от големия свят, да почувстват, че имат шанс за нещо свое, мъничко и много обичано – било то гаражно кафененце или непретенциозно магазинче. Оказа се, че бяха отчаяно повярвали на тази нелепо обругана от някого надежда.

Започваше безскрупулно време на разделение, което още повече нямаше да позволи на идеалистите и наивниците да оцелеят. Политическото разделение щеше да се окаже не толкова страшно. Навсякъде в нормалния свят съществуваше само един политически модел – двуполюсният. От едната страна е Власт, от противоположната – Опозиция. Мантрата за разбиването на двуполюсния модел прати очакванията на хората в посока, която ги вкара в нови неясни лабиринти на обърканата ни задънена улица. Политическата инерция разби много човешки съдби.

Много по-страшно бе другото разделение – икономическото. Вместо икономика, спазваща строгите правила на свободен обмен и инициативна търговия, редица бивши партийни и властови величия, придобили и заграбили огромна част от финансовия ресурс на социалистическа България, не се поколебаха да започнат използването на редица лостове, с които обществото постепенно, а впоследствие дълбоко и ожесточено, да се разочарова от демократичния граждански процес. Банковата система остана „затворена“ за хора с чисти помисли, а с широко отворени врати за строго определена група „новоназначени“, добре подбрани, бъдещи бизнесмени. Големите предприятия и заводите с новите разноцветни, политически назначени, ръководства започваха къде от некадърност, къде съвсем целенасочено, да подготвят бъдещата приватизация, като източват поголовно финансовите и производствени ресурси и съсипват градежното с години. Съдът и прокуратурата бяха независими, но не бяха променили нищо в навиците си да служат на силните, а не на правото. Често обикновените граждани казваха „в съда влизаш свиня, а излизаш на наденици“. Милицията вече бе станала полиция и уж не можеше да извършва репресии. Всичко това доведе до учредяване правото на силовите групировки да се превърнат в онази злокачествена част, с която обикновените хора да се настроят негативно към принципите на свободното и демократично гражданско общество.

До станалото с магазините Калин следваше в икономическия университет. Не бе станал богат, но не бе и беден. И може би за първи път се почувства ограбен, без нищо да може да направи. Запалването на офисите на „Седмичите“ бе повече проява на глупаво отмъщение и някакво вироглавство, отчаян жест, с който се опита да си върне и потисне по някакъв начин егото си.

Двайсетина дни след пожара на магазините му и малко след другите палежи Калин получи призовка за явяване в полицията. Притесни се. Може би нещо бе станало със застрахователя. Ударът бе силен, нормален човек щеше да е в откъдното. Или пожарите на офисите.

В съответния ден и час Калин доста дълго чака пред входа на районното. След време разбра за този мръсен ченгеджийски, останал от милиционерско време, номер. Това бе част от инструментариума за смачкване, с който призованият да бъде допълнително изнервен и психически разбалансиран с цел манипулиране и начин за измъкване на повече информация. След два часа Калин бе извикан в стая 213. Въпреки чакането беше доста спокоен и когато влезе в малкото задимено от цигарен дим помещение, кротко поздрави:

– Добър ден!

– Здравей, Калине! Заповядай, седни на стола! – ведро и приятелски го посрещна полицаят.

– Благодаря! – Калин се държеше добре, дълго бе премислял как да отговаря на въпросите, които щяха да му бъдат зададени.

– Е, Калине, сега! – погледна строго полицаят.

– Ами, извикали сте ме – плахо отвърна Калин.

– Има образувано досъдебно производство – полицаят направи драматична пауза колкото за кратко да погледне и да разбере как ще реагира Калин на следващите му думи, – за възникналия пожар. Трябва да те разпитам. Учиш ли?

– Студент съм.

– Добре, трите имена, адрес, възраст – изстреля стандартните въпроси блюстителят на реда, докато зареждаше лист на стара пишеща машина.

Отговорите на Калин бяха точни и премерени, всичко дотук протичаше нормално. Полицаят Петров, така се казваше, беше около четиридесет и пет годишен мъж с

дълбок проникателен поглед, видял почти всичко в системата на МВР. Говореше с бодър глас. Бе хитър и умен, а това съчетание с опит и познание можеше да доведе до огромни неприятности за Калин. Някак безобидно цивилно облеченият полицаи попита:

– И какво стана?

– Ами... пожар! – повдигна рамене Калин.

– Това, което е станало, никак не е случайно и не се прави на... – почувства се лек укор, полицаят не можеше да излезе от онази милиционерска матрица, която му бе налагана години наред. Но така и не ставаше ясно за кой пожар става дума.

– Не се правя – отвърна смирено Калин, когато погледите им се срещнаха малко по-продължително. Той знаеше, че извърне ли очи, ще покаже слабост. Устои ли, навярно ще има известно предимство. Може би същото си мислеше и полицаят, който, противно на логиката, смени тона:

– Първо, магазинът ти е застрахован.

– Да... – значи за мой магазин е всичко това, помисли си Калин и вътрешно се успокои.

– Има стикер на застраховател, „Седмичите“. Полицаята къде е? Може ли да ми я покажеш, ако е у теб?

– Не, нямам.

– Защо?

– Защото не ми я донесоха. Обещаха, но не ми я донесоха. Дадоха ми стикера и дори една хвърчаща бележка за сумата, която съм платил за половин година. Нямам. Това е...

– А-хааа – поклати глава полицаят. – Значи такааа. Но ти...

Преди Петров да се доизкаже, телефонът му иззвъня, от проведения кратък разговор ставаше ясно, че някакъв началник го вика да се яви спешно. Разпитът бързо приключи, Калин прочете написаното и се подписа. Той

стана и почти до вратата, малко преди да излезе от захабената, лъхаща на нещо непоносимо и отблъскващо, с опушени стени, стари бюра и раздрънкани столове, стая, го стресна гласът на разпитвания. Полицаят Петров, силен и властен човек, който обикновено иска и държи да подчини всяка ситуация, почти го спря с думите:

– Калине, трябва да се видим отново. Сега имам да свърша нещо. Викат ме! Ще ти пратя призовка! Или по-добре, ела вдругиден, в 10 часа! Обади се на пропуска!

За пръв път в живота си Калин бе разпитван и имаше вътрешно убеждение, че се справи. Разбира се, нямаше как да подмине казаното с нетърпящ възмущение тон от цивилния полицай и кимна утвърдително. Знаеше, че колкото по-малко говори, толкова е по-добре. По принцип Калин не бе от най-разговорливите, а в този случай – още повече. Но несъмнено в него остана чувството, че полицаят скри нещо или искаше да скрие. То бе неказано, премълчано. Така и не бе споменато какво стана с ударения с бутилката и с пребития му колега, както и с другите пожари в застрахователните офиси. Като че ли това нямаше никакво значение. Разбира се, Калин също не попита и бе доволен, че не се стигна до тези въпроси. Искаше по-бързо да си тръгне, чувстваше се като в някакъв капан, тази обстановка го потискаше.

След два дни се яви на входа на районното. И пак доста почака, дори малко повече от предния път. В мислите му отново се промъкна смущение и нищо друго не му идваше на ум освен да си каже: „Милиционерска му работа“. Навярно всичко щеше да се проточи и естествено, пак се подразни и изнерви. Вече минаваше обед, когато от входната врата се показа полицаят Петров заедно с още един по-млад, навярно негов колега. Калин плахо се приближи и поздрави:

– Добър ден!

– А, здрасти! – отвърна му някак свойски и приятелски

полицаят и се обърна към вървящия до него извинително: – Е, приятен обед, колега! Налага се нещо да свърша.

Когато по-младият, също цивилен полицай се поотдалечи, Петров каза на Калин с дискретен тон:

– Отиди при червената лада и ме изчакай. Аз ще се върна да взема ключовете. Не е много хубаво да показваме, че сме заедно.

Застанал по-встрани, Калин се питаше каква е тази конспирация, но разбираше, че трябва да бъде дискретен, и застана на известно разстояние от автомобила. След малко полицаят се показва, в ръка държеше ключовете, отвори вратата и помахна на Калин да се качва.

Пътуваха мълчаливо сред забързания обеден трафик. Полицаят караше малко бързо и се ядосваше на по-бавните автомобили и димящите автобуси икаруси. Провираще се със самочувствие между трамваи и тролей и не щадеше сравнително новата и запазена служебна лада петица. Пушеше доста и набързо дръпна две цигари почти една след друга. Близо до пазара „Илиянци“ спряха на някакъв паркинг по-встрани, до административна сграда. Тръгнаха по неголяма хубава градинка, добре оформена от подредени борови дръвчета и вечнозелени растения. Алеята от сиви тротоарни плочки вървеше между лехи от засадени преди доста време и наскоро прекопани рози. На верандата пред сградата в това по всяка вероятност ведомствено барче отдалече се виждаха небрежно насядали около средно голяма маса десетина млади мъже на възрастта на Калин. Бяха шумни, от прилично разстояние се разбираше оживеният им разговор, придружен с радостни възгласи и бурен смях, вероятно от вицове, които си разказваха. Като че ли не им пукаше от нищо, помисли си в първия момент Калин и странно, но се запита дали това не са шефовете на онези застрахователи. Стана му неприятно само при мисълта, ако трябва да се изяснява с тях за станалото преди няколко дни. В

заведението нямаше други посетители. Когато Петров и Калин приближиха и се качиха по няколкото стъпала до терасата, един дългокос младеж, дребен, леко набит, но добре сложен, се повдигна леко от масата, обръщайки се към останалите насядали:

– Аре, пичове! Трябва да се видя за малко с едни хора!

Думите му за останалите бяха нещо като „Почивката свърши, всеки по пътя си“. Всички, по един, по двама, започнаха да стават и да се разбират кой накъде ще тръгва и какво ще прави. Недалеч Калин забеляза цяло ято паркирани луксозни автомобили – мерцедеси, БМВ-та. Малко по-встрани нахално, почти на пешеходната алея, бе спрял тъмночервен, доста модерен мерцедес кабриолет, собственост на доста як, късо подстриган здравеняк, шампион по борба. Той със завидно самочувствие се качи и потегли арогантно с бясна скорост, оставяйки тъмни следи, силен шум и облаци пушек от превъртането на гумите. Може би със същия автомобил три години по-късно щеше да бъде застрелян от наемен убиец недалеч от малък провинциален град, в който бе завършил спортното училище. След това зрелищно потегляне Калин незабелязано огледа останалите от насядалите преди малко, почти всички с ръст и фигури на борци, които впоследствие щяха да са видни футболни босове. Други щяха да станат знакови лица от подземния престъпен свят, а трети просто щяха да бъдат изпозастреляни. За пръв път ги виждаше и се докосваше по някакъв начин до тях и тази тяхна среда. Разбира се, неведнъж бяха заедно на съвместни спортни лагери за подготовка, но тогава му изглеждаха еднакви, силни и симпатични момчета с непосредствено държание, макар и неблестящи с ум, познания и интелект. Дългокосият младеж излъчваше увереност. Личеше си, че е лидер или по-скоро имаше безспорен, с нищо неподчертан, но най-висок

авторитет сред останалите. Той приятелски поздравя полицая:

– Здравей, Пешо!

– Здравсти! – отвърна свойски Петров и посочи към Калин с леко повдигане на веждите. – Това е човекът. Аз ще отида вътре до барчето да си купя цигари.

Петров бързо тръгна и влезе в заведението. Калин мълчеше, искаше да изглежда спокоен.

– Значи ти си човекът! – заговори и погледна към връстника си общо взето приятелски настроения дългокос младеж.

– Кой човек? – самоуверено попита Калин.

– Хм – не скри учудването си дългокосият и поклати глава. – Първо, много си ги пребил онези двамата. Добре е!

– Държаха се...

– Зле – нетърпеливо прекъсна дългокосият.

– Не само. Бяха нагли и глупави – отвърна спокойно Калин.

– Така! Разбрах, че си боксьор.

– Да. От време на време още тренирам, но...

– Хубаво е, че се срещаме – продължи дългокосият, като не криеше приятелското си отношение. – Поисках да те видя.

– Ами, добре! – небрежно каза Калин.

– Виж искам да работиш... да работим заедно.

– Въпросът е дали аз искам – отвърна Калин свое-
нравно или по-скоро не виждаше как би могъл да бъде част от нещо толкова далеч от разбиранията и начина му на мислене.

– А, бе? – не успя да скрие учудването си дългокосият. Почти никой не си позволяваше да се държи така с него – Не те ли е страх бе, човек?

– Страх?! – отвърна многозначително Калин и погледна дългокосия в очите, който се встрещи:

– Какъв си ти, бе?

– Такъв, най-обикновен – каза с прекалено спокоен тон Калин.

– Ето такива хора ми трябва – след кратка пауза, бавно и авторитарно, дългокосият продължи: – Точно като теб са ми необходими. Искам утре да дойдеш. Преди обед. Тук. Трябваш ми!

В това време от барчето с пластмасова чашка кафе излезе полицаят Петров и оживено размени няколко думи с добре облечените едри младежи от охраната. Приблужи се до дългокосия и Калин и ведро каза:

– Аз спешно трябва да тръгна. Калине, с теб няма какво повече... – след което доста приятелски се обърна към дългокосия: – Васко, заминавам. Айде!

– Айде, Пешо! – дружелюбно отвърна дългокосият Васко.

– За онази другата работа случаят е изяснен – така и не уточни полицаят за коя работа, но и за тримата може би бе ясно какво искаше да каже.

– От мен каквото трябва. Нали знаеш. Няма да има проблем – многозначително заключи Васко.

Полицаят Петров запали цигара, бързо се отдалечи, някак припряно ладата изръмжа и пое към районното управление. Васко погледна към връстника си:

– Калин се казваш, нали! Както разбра, аз съм Васил. Хубаво е, че се видяхме. Къде си бил боксьор?

– В „Левски“. Бях и в националния за юноши, после при младежите.

– Я виж ти! И аз бях там, само че борба. Как не сме се засекли някъде по лагери?

– Имах малко прекъсване. За две години – заговори леко загадъчно Калин.

– Контузия?

– Не бях в...

– На топло... – опита се да продължи мисълта му дългокосият.

– Във военно училище, нещо подобно – усмихна се Калин приятелски.

– Къде? В Търново?

– В Долна Митрополия, без малко да стана летец. Но се отказах.

– Защо?

– Малко в повече ми дойде военщината.

– Боксьор, летец... – поклати глава учудено Васил.

– Сега уча икономика. И...

От охраната се приближи едър младеж и преди дори да е казал каквото и да било, Васко се обърна към него или по-скоро му заповяда:

– Да! Пригответе се! Кажете на другите! Тръгваме! – след което сложи тъмните си очила и се обърна към Калин: – Утре ела! След 10.

Този човек бе властен и безкомпромисен, с дребния си ръст навярно е бил в по-малките категории, помисли си Калин. Пролича силният му характер, имаше нещо наполеоновско в държанието му. Към Калин бе проявил приятелско отношение и нескрито уважение. Около две години преди тази среща този дългокос младеж бе регистрирал своята трибуквена фирма, утвърдила се като мощна групировка от полулегалния бизнес. Според общественото мнение тя бе свързвана с рекет, изнудване, улична престъпност, обири и грабежи, кражба на автомобили, трафик и разпространение на наркотици.

На другия ден Калин дойде. Може би грешеше в избора си и разбираше това. Но бе мъжкар, което допълнително пречеше на точната му преценка. Освен това бе непреклонен млад човек и типично за възрастта си, бе склонен да бъде срещу течението и срещу някакви измислени, но никому ненужни правила на житейското статукво.

Васил бе там, на същата маса в кафето, седнал под хубавото есенно слънце заедно с няколко човека. Една

жена мълчаливо му подаваше някакви документи за подпис, докато разговаряше с облечен в скъп костюм господин с вид на политик, може би депутат. На масата имаше още двама по-непосредствено изглеждащи, силно казано, господа, които жестикулираха и разгорещено обясняваха по някакъв изключителен за тях проблем. Калин дискретно изчака встрани, заедно с още няколко човека от най-близкото обкръжение на Васил, докато разговорът приключи. После той, като истински бос, „разхвърля“ задачите на хората, докато изпи кафето си. Направи впечатление, че на почти всички обърна подобаващо внимание, изслушваше ги и разговаряше с уважение. Когато повечето си тръгнаха, Васил повика с приятелски жест застаналия сам отстрани Калин:

– Е, какво става?

– Гледам, доста е напрегнато тук.

– Да. Така е. Сядай, да си кажем някои неща! Пил ли си кафе? – попита Васил.

– Не искам. Но благодаря.

– Калине, искам да ти вярвам. Разбираш ли? – Васил го погледна в очите, жест, с който показваше колко е искрен, и продължи все така непосредствено: – Ти си различен. Можеш ли да мълчиш? Няма смисъл да ти казвам, че не трябва да говориш за това, което чуеш, видиш и разбереш. На първо време ще бъдеш нещо като охрана и ще те питам за мнението ти за някои неща.

– Никога досега не съм охранявал човек, не знам как става – сподели Калин притеснението си.

– Тези момчета виждаш ли ги? – Показа двама здрави младежи от охраната си Васил. – Те нямат твоя акъл и се оправят. Ти си ценен и за друго. Чист ли си от към ченгеджийски номера. Някакви връзки с ченгета?

– Почти не. Освен следователя Петров.

– Нещо да си сгафил, задържане, сбивания? – попита Васил в познатия откровен тон.

– Не съм имал такива проблеми, освен... преди пожара. – Калин се опита да бъде честен в отговора, но пролича, че има и още нещо несподделено.

– Да, знам! Много ценя истинските хора, Калине. От време на време ще ми казваш, без да се притесняваш, какво ти е направило впечатление, за отделен човек, за проблем. Ще ми говориш направо, без заобиколки и финтове. Работата е сериозна и няма място за лигавщини. Пък и харесвам точните хора. Ще гледаш да си до мен! Разбра ме, нали?

Думите на Васил звучаха респектиращо, но и с едва доловимо истинско уважение, лишено от високопарност. Общуваше с всички непосредствено, без излишна вежливост. Когато бе сред свои, бе див и груб, весел и бурен. Но когато обстоятелствата налагаха, бе деликатен и съобразителен. Калин също бе точен и без да бъде много обстоятелствен, когато още в началото Васил искаше мнението му за каквото и да било, говореше направо, без лавиране и заобикалки. И все пак опитваше да страни от грубите разговори за побои, пребити и наказателни акции. Но с времето започваше да свиква.

По-късно Калин не спираше да си задава въпроса за това как се озова там, на това място, в тази ситуация. И щеше през повечето време да търси подходящия за собственото си оправдание и оневиняване отговор.

За пореден път се потвърждаваше онова неписано правило, че когато тръгваш срещу нещо и срещу системата изобщо, неусетно се озоваваш и ставаш част от нея. Два месеца след като бяха изгорели двата офиса на „Седмичите“, на тяхното място започнаха да функционират нови, с други застрахователи. Техен шеф бе Калин.